

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

*Ефективна економіка. 2026. № 4.
ISSN 2307-2105*

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.4.3>

УДК 339.13: 664.41

О. П. Романко,

д. е. н, доцент, професор кафедри бізнесу та управління,

Університет Короля Данила

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0002-1240-876X>

АНАЛІЗ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ СОЛІ ТА ЙОГО ПЕРСПЕКТИВИ В ПІСЛЯВОЄННІ РОКИ

O. Romanko,

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor, Professor of the
Department of Business and Management, H. E. I. “King Danylo University”*

ANALYSIS OF THE NATIONAL SALT MARKET AND ITS PROSPECTS IN THE POST-WAR YEARS

У статті досліджено сутність категорії. У статті здійснено комплексний аналіз трансформацій українського ринку солі в умовах воєнних викликів та структурних змін у галузі. До 2022 року ринок мав ознаки вираженої монополії, адже понад 95 % потреб України в кам'яній солі забезпечувало державне підприємство «Артемсіль», яке також було одним із найбільших виробників солі в Європі та експортувало продукцію до 22 країн

світу. Зупинка діяльності підприємства через окупацію території призвела до різкого дефіциту солі, значного зростання цін, інфляційного тиску та переходу внутрішнього ринку на імпортне забезпечення. У 2022–2023 роках формування нової ринкової структури супроводжувалося швидким нарощуванням імпорту, насамперед із Туреччини, Румунії та Єгипту, що дозволило стабілізувати споживчий ринок, проте підвищило залежність країни від зовнішніх поставок.

Окрему увагу приділено аналізу динаміки цін на харчову сіль у 2022–2025 роках та обґрунтовано прогноз на 2026 рік. Показано, що стрибок цін був зумовлений передусім шоковим дефіцитом і логістичними факторами, а не лише собівартістю імпоротної продукції. Поряд із цим доведено, що саме в цей період активізується інвестиційна привабливість галузі: у 2023–2025 роках оголошено про запуск трьох нових солевидобувних та солевиробничих проєктів у Закарпатській, Одеській та Івано-Франківській областях. Розкрито їхні потенційні обсяги виробництва, переваги та ризики, а також можливий соціально-економічний ефект для регіонів.

Автори підкреслюють, що введення в експлуатацію нових підприємств у 2026–2027 роках сприятиме частковому відновленню внутрішнього виробництва солі, зниженню імпортозалежності, диверсифікації ринку та формуванню конкурентного середовища. Окремо зазначено вагому роль українського кадрового потенціалу, зокрема фахівців ДП «Артемсіль», а також участь міжнародних технологічних партнерів у модернізації виробничих процесів. У результаті зроблено висновок, що попри втрату монополіста галузь переходить до нової моделі розвитку, що поєднує приватну ініціативу, регіональний економічний розвиток і поступову стабілізацію продовольчої безпеки країни.

The article examines the essence of the category. The article provides a comprehensive analysis of the transformation of the Ukrainian salt market under the conditions of wartime challenges and structural changes in the industry. Until 2022,

the market demonstrated clear characteristics of a monopoly, as more than 95% of Ukraine's rock salt demand was supplied by the state enterprise "Artemsil", which was also one of the largest salt producers in Europe and exported its products to 22 countries worldwide. The suspension of the enterprise's operations due to the occupation of the territory led to a sharp salt shortage, a significant rise in prices, increased inflationary pressure, and a transition of the domestic market to import-based supply. During 2022–2023, the formation of a new market structure was accompanied by a rapid increase in imports, primarily from Turkey, Romania, and Egypt. This helped stabilize the consumer market but increased the country's dependence on external supplies.

Particular attention is paid to the analysis of food salt price dynamics in 2022–2025, and a forecast for 2026 is substantiated. The study shows that the sharp increase in prices was mainly caused by a shock shortage and logistical factors rather than solely by the cost of imported products. At the same time, it is demonstrated that during this period the investment attractiveness of the industry significantly increased: in 2023–2025, the launch of three new salt extraction and production projects was announced in Zakarpattia, Odesa, and Ivano-Frankivsk regions. Their potential production volumes, advantages and risks, as well as the possible socio-economic effects for the regions are examined.

The authors emphasize that the commissioning of new enterprises in 2026–2027 will contribute to the partial restoration of domestic salt production, reduction of import dependence, diversification of the market, and the formation of a competitive environment. Particular attention is also paid to the significant role of Ukrainian human capital, especially the specialists of the State Enterprise "Artemsil", as well as the participation of international technological partners in the modernization of production processes. As a result, it is concluded that despite the loss of the monopolistic producer, the industry is moving toward a new development model that combines private initiative, regional economic development, and the gradual stabilization of the country's food security.

Ключові слова: національний ринок солі, виробництво солі, аналіз ринку солі, олігополія ринку солі, конкурентоспроможність солеварів.

Keywords: national salt market, salt production, salt market analysis, salt market oligopoly, competitiveness of salt producers.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Ринок солі зазнав кардинальних змін щодо свого функціонування в період від 2022 року і до сьогодні. Та вимагає перегляду оцінки солевиробництва в Україні. Оскільки зміни на ринку є ґрунтовні та мають ряд наслідків для вивчення підґрунтя до подальшого розвитку. Цьому передувало закриття найбільшого виробника солі в країні та дефіцит продукту як наслідок. Різке зростання вартості солі та обсягів її імпорту. Поява нових проєктів щодо видобування солі на інших родовища у відносно безпечній частині країни сприяла перегляду конкуренції на цьому ринку. Вивчення тенденцій, змінних факторів впливу та адаптація українського підприємництва в умовах війни стає актуальним, бо може стати в основу наступної новітньої економіки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В наукових працях як вітчизняних, так і зарубіжних фахівців було розглянуто ринок виробництва солі в Україні, обсяги імпорту постачання солі в країну та здійснений аналіз виробничо-технічного типу виробництва солі з перспективою для подальшого його удосконалення. До таких авторів відносяться: В. Коваленко, В. Шолом, М. Ковальова [12], В. М. Клапчук, Л. В. Польова, О. В. У публікації [6] В. О. Груздова, Ю. В. Також є автори які ретельно досліджували якість української солі та імпортних аналогів до яких відносимо: О. М. Кашуба, Я. І. Гладун. Розглядається в українській літературі й вплив соляної промисловості на довкілля у період воєнного стану. в працях - І. Т. Матасар, І. І. Кравченко.

Формулювання цілей статті (постановка завдання) – здійснити аналіз ринку солі в Україні в період 2021-2025 роки, розглянути нові проєкти щодо

відкриття солевиробництва та сформувані узагальнення бачення прогнозів щодо конкурентної політики на даному ринку в майбутньому.

Виклад основного матеріалу дослідження. Український ринок солі з початку незалежності країни вже пройшов декілька основних трансформаційних змін. До 2022 року ринок мав всі ознаки монопольного, враховуючи вагу забезпечення одним виробником солі національної потреби в технічній та харчовій солі. Державне підприємство «Артемсіль» (місто Соледар, Донецька область) фактично контролювало весь внутрішній ринок кам'яної солі в Україні оскільки виробляло близько 95–97 % всієї солі, що добувалася та реалізовувалася в країні [1]. Підприємство мало статус великого виробника і в Європі як за обсягом видобування солі, так і за масштабами експортного постачання. ДП «Артемсіль» здійснював експорт до 22 країн, загалом фактична потужність виробництва становила: 1,3 млн т. солі в рік. Це його часткова виробнича потужність оскільки максимальні можливості могли становити – 7,5 млн тонн солі в рік. Найкращі показники в підприємства становили 2,1 млн тонн солі у 2018 році. Але це показники здобуті в період незалежності країни та зменшення внутрішнього ринку солі. Як що проаналізувати період функціонування підприємства за період до 1991 року можна відмітити такі показники: 40% всього внутрішнього ринку СРСР забезпечувало підприємство як технічною, так і харчовою сіллю; 7,2 млн тонн в рік видобувалося за період 1990-1991 року [2]. За 140 років діяльності підприємства воно здійснило видобуток солі на 4% від всіх покладів копалин які містяться в цьому родовищі. Цікавим для порівняння є те що виробництво солі в росії на даний час становить – 6,9 тонни в рік.

ДП «Артемсіль» мала повний цикл видобутку, переробки та дистрибуції солей різного типу. Торгова марка була впізнаваною для внутрішнього та зовнішнього ринку. Перспективи підприємства були очевидні: збільшення частки експорту солі шляхом виробничо-видобувного потенціалу родовища.

Однак у 2022 році після повної окупації Донеччини підприємство зупинилось [3].

Інші 3% від загального обсягу виробленої солі в Україні забезпечував Дрогобицький солезавод (Львівська область). Який здійснює виробництво солі шляхом випарювання, а не видобування копалин. Такий спосіб є менш рентабельним, бо потребує вагомих витрат на природний газ. Підприємство в рік виробляє до 2 тонн харчової солі [6].

Відповідно можна зробити висновки що ринок українського виробництва солі був монопольним і цьому сприяло: державна підтримка діяльності Артемсолі; наявності найбільшого родовища в країні та одним із 10 найбільших родовищ в Європі (Соледарське родовище кам'яної солі); політика підприємства щодо технічного удосконалення виробничого процесу та збільшення експортної реалізації продукції; розміщення підприємства в виробничо-металургійному промисловому центрі; близькість підприємства до всіх видів транспортної логістики; власна дистрибуція та впізнавана ТМ; якісні показники солі та звички споживачів, тощо.

Закриття ДП «Артемсолі» призвело до розпаду монопольного внутрішнього ринку української солі. Наслідки ринкових змін мали такі напрямки: ринкові – створився дефіцит солі на внутрішньому ринку солі; інфляційні – вартість солі зросла в десятки разів; експансійні – національний ринок солі заповнила імпортна сіль; інфраструктурні – ряд підприємств мали труднощі з купівлею солі для своєї діяльності.

Період 2022-2023 року можна визнати періодом шоківих змін на ринку солі. Імпорт швидко замінив внутрішній український дефіцит солі впершу чергу харчової. Країни які ввезли рекордну кількість солі до України були: Туреччина (31%), Румунія (21%) та Єгипет (22%) [4]. Так до нас було завезено солі в 2022 році – 450 тонн, у 2023 році – 650 тонн відповідно. Це швидкий імпорт який заглушив потреби ринку. До основних типів солі увійшла: харчова, технічна та морська сіль (за міжнародним кодом HS 250100) [5].

Цікавим були тенденції щодо формування ціни на імпорту сіль з 2022 року. Так динаміка ціни за 1 кг харчової солі становила від 10 до 40 грн (в деяких регіонах країни) [6]. Такий приріст зумовлений здебільшого дефіцитом та споживчим ажіотажом ніж високою собівартістю поставок до країни даного товару. Динаміка цін на харчову сіль, а також прогноз щодо кінцевих цін на наступний рік відображає *таблиця 1*.

Таблиця 1. Динаміка ціни на харчову сіль в Україні та її прогноз на 2026 рік*

Період	Ціна за 1 кг харчової солі, мінімум (грн)	Ціна за 1 кг харчової солі, максимум (грн)	Основні фактори впливу на кінцеву вартість товару (харчова сіль)
Квартальні показники у 2022 році			
1 кв 2022 р.	9,5	11	До воєнний період
2 кв 2022 р.	40	50	Параліч роботи ДП «Артемсіль»
3 кв 2022 р.	30	40	Перші імпортні поставки солі в великих обсягах, попит перевищує пропозицію.
4 кв 2022 р.	30	36	Стабілізація ціни імпортової солі, звикання до нового товару.
Річні показники			
2023 р.	28	30	Дефіцит придушений, локальні затримки в поставках великих партій; дорога логістика.
2024 р.	35	36	Дорога логістика наземного імпорту; збільшення витрат на зберігання товару; зростання вартості електроенергій та страхування імпорту.
2025 р.	36	39	Морська сіль переважає в секторі харчового споживання; зростання інфляцій та коливання курсу валюти.
Прогнозні показники вартості продукту в 2026 році*			
Базовий сценарій	40	41	Помірна продовольча інфляція, часткове відновлення внутрішнього видобутку солі, стабільна теперішня логістика та курс валют.
Оптимістичний сценарій	38	39	Імпорт залишиться в теперішній ціновій зоні із стабільним поставками; внутрішнє виробництво зросте швидше, інфляція буде на рівні попереднього року.
Песимістичний сценарій	41	42,5	Стабільний курс гривні, вартість енергії та логістики не зростає, обсяг внутрішнього видобутку альтернативних родовищ мінімальний, регіональні транспортні ризики знівелювані.

*Джерело: Розрахунки авторів трендового прогнозу на основі середнього приросту вартості даного продукту.

Період 2023 – 2025 років для ринку солі стали перспективними за напрямком відкриття нових проєктів щодо виробництва солі в Україні. Оскільки родовища солі в країні є в Івано-Франківській, Закарпатській, Львівській, Одеській області то стало актуальним їх переоцінка щодо сучасного стану галузі в країні. Ми хронологічно побудували порядок та етапи реалізації виробництва солі та відобразили в *таблиці 2*.

Таблиця 2. Хронологія реалізації проєктів щодо видобування солі в Україні*

Родовище / Проєкт	Локація	Тип солі	Заявлені потужності	Орієнтовний квартал повного запуску	Стадія станом на кінець 2025 року
Долинське родовище	м. Долина, Івано-Франківська обл.	камяна (галіт)	проєктні показники не оприлюднені	II кв. 2026 – початок будівництва	проєктування, підготовка
Чорноморський солезавод (Куяльницький лиман)	Одеська обл.	харчова, технічна (випарна)	≈180 тис т/рік (проєктна потужність)	II– 2026 запуск виробництва	будівництво
Тереблянське (Теребле-Ріцьке) родовище	Закарпатська обл.	камяна (галіт)	дослідно-промислово: 100-150 т/рік (проєктна потужність)	I–IV кв. 2026	дослідно-промислова експлуатація

**Сформовано автором на основі відкритих джерел інформації*

Після зупинки монополіста ДП «Артемсіль» перший проєкт щодо виробництва солі на інших родовищах був в Закарпатській області. Остаточна розвідка родовища розпочалась в кінці 2022 року та у 2023 році вже було побудовано основні виробничі потужності [8]. Дозвіл на видобування кам'яної солі був отриманий підприємством ще у 2017 році. Завод мав розпочати діяльність з четвертого кварталу 2024 року, однак відбувся корпоративний конфлікт в співвласників бізнесу паралельно з технічними труднощами проходження шахтних тунелів. Це затримало фактичне видобування кам'яної солі й уповільнило розвиток внутрішнього ринку. На даний час підприємство апробувало видобуток та має перші партії технічної солі для потреб області. За інформацією підприємства у 2026 році планує наростити фактичний видобуток до 150 тис. т./рік (*Таблиця 3*).

**Таблиця 3. Характеристика проєкту виробництва солі на
Тереблянському родовищі***

Переваги	Ризики	Можливі наслідки
Розміщення далеко від зон бойових дій	Сейсмічна активність регіону (Карпати)	Формування нового центру солевидобутку
Високоякісний галіт (практично чистий NaCl)	Можливий вплив на підземні води	Підвищення інвестиційної привабливості Закарпаття
Стабільні експортні перспективи в ЄС	Рекреаційний характер краю (ризики конфлікту землекористування)	Розвиток переробних виробництв
Нові робочі місця у гірських громадах	Екологічні виклики при шахтному видобутку	Міграційне «утримання» молоді в регіоні
Диверсифікація джерел солі в Україні	Можливі корупційні та дозвільні ризики	Зменшення імпорту солі

**Джерело: систематизовано автор*

Слід зазначити що проєктну підтримку надали кваліфіковані спеціалісти з ДП «Артемсіль», а технічну підтримку надала турецька компанія. ТОВ «КАТІОН ІНВЕСТ» заснувалася на приватних власних інвестицій.

Наступний проєкт з солевиробництва вже способом випарювання став – Чорноморський солезавод. Це найшвидший проєкт, оскільки дозвіл на такі роботи отримано у 2023 році, проєктна робота та саме будівництво – протягом 2024-2025 років, а заявлений старт виробництва на січень 2026 року. Згідно проєкту планова виробнича потужність буде сягати – 180 тис. т./рік [8]. (Таблиця 4).

**Таблиця 4. Характеристика проєкту виробництва солі на
Куяльницькому лимані***

Переваги	Ризики	Можливі наслідки
Відновлення українського виробництва солі після втрати «Артемсолі»	Вплив на гідрологію Куяльницького лиману	При правильному контролі — стабілізація ринку солі
Зменшення залежності від імпорту	Потенційний конфлікт із курортною/лікувальною зоною	Розвиток інфраструктури регіону
Нові робочі місця та податки	Порушення екосистеми при недотриманні норм	Може зрости туризм через покращення дороги та сервісів
Сучасні технології очищення солі	Негативне сприйняття громадою при недостатній комунікації	Україна повертається як експортер солі
Можливість випуску різних видів солі (харчова, технічна, фарм-якість)	Логістичне навантаження на дороги	Підвищення стратегічної продовольчої безпеки

**Джерело: систематизовано автор*

Окрім конкретних економічних переваг даний проєкт має ряд інших. Таких як: впорядкування інфраструктури лиману, зменшення відсотка солі в ньому, очищення води та побудова замкнутості процесу очищення води, тощо. *Походження капіталу заснування підприємства* - приватний з фінансуванням через державну програму «5–7–9%» та участю інвестора. І для розроблення та реалізації проєкту залучилися технічним супроводом від спеціалістів «Артемсолі» та турецької компанії - SALT PLUS [9].

Третій проєкт стосується видобутку кам'яної солі в м. Долина, Івано-Франківської області. Історично дане родовище було одним із першим освоєно солеварами, але перестало функціонувати. Даний проєкт знаходиться на стадії розроблення та калькуляції виробничих потужностей підприємства та будівництва самого заводу. Інвестор проєкту придбав дозвіл на видобуток солі у 2023 році за 8,5 млн грн. Оскільки родовище має вже сформовані старі шахти даний проєкт передбачає їх осучаснення та запуск в роботу. Планується сучасний селевий завод який буде функціонувати в тому числі на відновленій інфраструктурі старого родовища. Запуск технічного виробництва солі планується на 2 квартал 2026 року. Враховуючи дорозвідку соляних копалин відсутня кінцева річна виробнича потужність підприємства. Однак можна орієнтуватися на 100 тис. т/рік [10] (Таблиця 5).

Таблиця 5. Характеристика проєкту виробництва солі в м. Долина*

Переваги	Ризики	Можливі наслідки
Використання історично відомого солевидобувного регіону	Історичні та культурні об'єкти — потребують збереження	Відродження промисловості регіону
Можливість поєднання промисловості та туризму	Ризик осідання ґрунтів при неправильному видобутку	Туристичний бренд «соляних міст» може підсилитись
Створення робочих місць у малих громадах	Необхідність екологічного моніторингу	Зростання доходів місцевого бюджету
Підвищення внутрішнього виробництва солі	Логістичні витрати через віддаленість від портів	Розвиток локального малого бізнесу
Відновлення історичної традиції солеваріння	Ризики політичного/дозвільного тиску	Покращення соціальної інфраструктури

**Джерело: систематизовано автор*

Отже, на початок 2027 рік в Україні буде сформованими повноцінні 3 солезаводи на півдні та заході країни. Їх наявність зменшить імпорتنу залежність ринку солі, а також додасть розвитку галузі. Цікавим залишається те що спеціалісти з ДП Артемсолі в всіх проєктах беруть участь надаючи професійні консультації та проєктування самих технічних потужностей підприємства. А підтримку щодо обрання та апробації основного виробничого обладнання здійснюють турецькі компанії. Саме турецькі підприємства виступають, як сильний конкурент на світовому ринку щодо виробництва солі та виробництва самого обладнання для солевидобування. Значить в Україні є кадровий потенціал для розвитку галузі як за малими виробничими об'єктами, так і за масштабними комплексними об'єктами. Але в країні немає налагодженого машиновиробництва для даної галузі, що є теж наслідком довгого часу перебування ринку в статусі монопольного.

З трьох проєктів було заявлено про туристичний розвиток при солевиробництві в м. Долина [11]. Що є логічним доповненням реалізації доданого проєкту, але технічно можливо до виконання не у всіх випадках. Для місцевої громади це значна перспектива щодо подальшої соціально-економічної вигоди. Всі проєкти є приватної ініціативи що свідчить про наявність приємливої рентабельності

Здійснивши аналіз перспектив нових ділових суб'єктів солевиробників в Україні стає можливим спрогнозувати стан галузі в цілому. Врахувавши заявлені проєктами максимальні потужності виробництва та період їх здійснення можна спрогнозувати стан галузі на кінець 2026 року та на завершення 2027 року. У 2026 році можна очікувати – 280 тис. тонн / рік, що становить 32,8% від обсягу обігу солі в країні станом на 2021 рік (у 2021 році показники обігу солі були такі: власне виробництво країни – 710 тис. тонн та імпорتنний обсяг – 143 тис. тонн). Як що скорегувати розрахунки після критичного скорочення споживання солі з 2022 року ми отримаємо: 34,6% від обсягу солі у 2025 році (за статистичними даними у 2025 році було

імпортовано— 794 тис. тонн солі, та вироблено власними потужностями — 16 тис. тонн.). У 2027 році додається потужності виробництва солі третім проєктом і відповідно частка обсягу на внутрішньому ринку зросте до 35,1% від теперішнього обороту солі на ринку.

Таким чином нові виробники солі закріплять за собою третину внутрішнього ринку солі без врахування можливостей ДП «Артемсіль». Ринок солі в Україні стане олігополістичний і навіть коли державне підприємство повернеться до виробничої діяльності. Оскільки підприємству необхідно буде час на відновлення своєї діяльності яка буде складатися з таких етапів як: відновлення доступу до підприємства, оцінка збитків завданих росією, розроблення проєкту щодо запуску виробничої діяльності, заміна пошкоджених виробничих потужностей на нові з врахування осучаснених технологічних засобів, знаходження фінансування такого проєкту, пошук фірм підрядників та реалізація проєкту, тощо. За найкращих умов сприяння втілення такого проєкту необхідно буде до 2 років часу. Що дає можливість новим солевиробникам закріпитися на внутрішньому ринку в першу чергу шляхом досягнення своїх максимальних потужностей, дорозвідки обраних родовищ, знаходження постійних покупців товару, тощо.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. До 2022 року як монополіст ДП «Артем сіль» часто використовував у своїй конкурентній боротьбі цінові інструменти зменшуючи вартість товару до межі її собівартості. Це було можливо оскільки родовища солі є мегавеликими, підприємство є державної форми власності, має свою налагоджену збутову мережу зі значною технічною виробничою базою. Але така конкурентна політика після повернення підприємства не буде перспективною за декількох причин. По перше — ціна на товар в Україні є максимально високою і стає доцільним отримати максимум економічної вигоди на даний час. Тобто перший період зменшення реалізації товару за ціною меншою ніж імпорт до 10-20% є перспективнішим ніж значне зниження вартості солі як інструмент захоплення

ринку. Також слід врахувати й майбутнє повернення інвестицій за виробниче повернення підприємства. Ця політика збережеться навіть за умов максимально «дешевих» інвестицій в ДП «Артемсіль».

По – друге, з'явилися інші економічні причини щодо подальшої неагресивної конкурентної політики солевиробників. Це усунення самої монополії на внутрішньому ринку як основа його подальшого функціонування. Нові проєкти знаходяться територіально далеко від східної України й в 70% стосуються харчової солі. Артемсіль же ж в першу чергу насичував промислові підприємства та міста мільйонники для споживання харчової солі. Збереження територіального принципу реалізації товару та за його типами стане в основу новітньої галузевої політики в країні. Західні виробники однозначно будуть зосереджуватися і в тому числі на експорт своєї продукції внаслідок близькості до європейських країн. Їх логістика стосуватиметься наземного транспорту, а Артемсіль – експортує морськими шляхами та в великих обсягах.

Олігополізації ринку сприяють розташування родовищ солі в країні, яка відповідає потребам держави. Їх розташування на заході, сході та півночі країни, підвищує сегментацію ринку солі за територіальним принципом і має експортний потенціал. Враховуючи готову продукцію галузі, технологічну складність її видобування, потребу ринку і ній можна розглядати що 4-5 суб'єктів її виробництва є оптимальною кількістю для України. Інші переваги щодо збереження подальшої не агресивної конкуренції на ринку солі в країні викладено в *таблиці 6*. Такі узагальнення стали можливими спостерігаючи за ринком солі в період 2021- 2025 років.

Вочевидь, післявоєнний розвиток національного ринку солі доцільно формувати як керовану олігополію з 4–5 виробниками. Така структура підвищує стійкість і безпеку постачання, зменшує імпортозалежність, стимулює інновації та регіональний розвиток. Перспективою подальших досліджень є оцінка довгострокових ефектів галузевої диверсифікації на продовольчу безпеку України.

**Таблиця 6. Переваги збереження олігополістичного ринку
національного виробництва солі в післявоєнний період ***

Переваги	Аргументи та отримання вигоди
Диверсифікація галузі	Збереження різних виробників дає переваги мобільності галузі та підвищує її функціонування не залежно від факторів впливу
Стійкість та безпека ринку	Уникнення паралічу ринку від зупинки монополіста і як наслідок насичення імпортною продукцією в рази дорожчою. Це втрачені можливості всіх виробників.
Цінова політика	Економічно вигідно реалізовувати продукцію за високими цінами ніж низькими навіть за умови вищого попиту.
Інновації для ефективності	Нові проекти формують виробничі потужності за новітніми стандартами які мають вищий ККД діяльності та інші переваги. Підприємства солевиробництва будуть зберігати принцип покращення виробничих потужностей як наслідок збільшення прибутковості.
Формування спеціалістів солевиробничої галузі	Технологи солевиробництва стали максимально необхідними в умовах розроблення нових проектів та їх реалізації в практику. Це має створити прецедент до набуття та збереження працівників певної кваліфікації.
Локальний розвиток місцевості	Синергія соціально-економічного розвитку регіону як наслідок появи нового виробничого суб'єкта. В першу чергу це стосується туризму який має великий коефіцієнт самозайнятості населення.
Переорієнтування з імпорту до експорту	Уникнення імпортозалежності нівелює валютне навантаження на економіку країни. Всі нові виробники мають можливість до виходу на зовнішній ринок оскільки межують з країнами з значними частками експорту солі (Румунія, Польща, тощо)
Розвиток інфраструктури	За економічними принципами буде відбуватися формування та розвиток відповідної інфраструктури у відповідність до появи нових виробників.
Уникнення «шоків» на ринку	Ринок виробництва солі не є той ринок де може бути виправдана державна монополія. Як доказ події 2022 року призводять до паралічу такого ринку. Наявність декількох виробників створює заміненість один одного на ринку у випадок крайньонегативних сценаріїв.
Економічна ефективність	Ринок сам перебуваючи в шоковому стані сформував доцільність появи інших виробників. Це підтверджує що до цього це стримувала державна монополія ДП «Артемсіль» та політика низької ціни на продукцію.
Принципи новітньої економіки країни	Україна змушена вибирати принципи новітньої економіки в післявоєнний період як наслідок втрачених можливостей розвитку через війну. Одним із таких принципів це поступатися тимчасово егоїстично-економічній вигоді задля формування подальшої економічної безпеки в тому числі для себе.

**Систематизовано автором*

Література

1. Wikipedia contributors. *Артемсіль*. Wikipedia. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://en.wikipedia.org/wiki/Artemsil>, вільний. Назва з тит. екрану (Дата звернення: 2025).

2. Wikipedia contributors. *Соледа́рська соляна шахта*. Wikipedia. [Електронний ресурс]. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Soledar_Salt_Mine, вільний. Назва з тит. екрану (Дата звернення: 2025).
3. Pavlysh, O. *Через війну "Артемсіль" призупинив діяльність: Україна змушена імпортувати більше солі*. *Ukrainska Pravda*, 23 травня 2022. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2022/05/23/7348037/>
4. Open4Business. *Основні постачальники солі до України у січні–червні 2025 року: Єгипет, Туреччина та Румунія*. Open4Business, 2025. [Електронний ресурс]. URL: <https://open4business.com.ua/en/main-suppliers-of-salt-to-ukraine-in-january-june-were-egypt-turkey-and-romania/>
5. Interfax. *Імпорт солі в I півріччі 2025 року зменшився на 45,88 %, внутрішнє виробництво зростає*. Interfax, 2025. [Електронний ресурс]. URL: <https://en.interfax.com.ua/news/economic/1091251.html>
6. Ukranews.com. *Дрогобицький солезавод подвоїв виробництво солі до 500 тонн у 2022 році*. Ukranews.com, 2023. [Електронний ресурс]. <https://ukranews.com/en/news/925708-drohobych-salt-plant-doubled-salt-production-to-500-tons-in-2022>
7. Шандрівська, О. Є., Єлсукова, О. В. *Дослідження експортно-імпортного потенціалу ринку солі в Україні в умовах війни*. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”, Серія “Проблеми економіки та управління”, 2024, № 8(2), С. 126–137.
8. Shandrivska, O., Yelsukova, O. *Study of Export and Import Potential of the Salt Market in Ukraine*. Journal of Lviv Polytechnic National University Series of Economics and Management Issues, 2024, 8(2), P. 126–135. <https://doi.org/10.23939/semi2024.02.126>
9. Dubas, M. Ye. *Аналіз українського ринку солі* [Analysis of the Ukrainian salt market]. Thesis, University named after Alfred Nobel, Dnipro, Ukraine, 2020.

10. Антимонопольний комітет України (АМКУ). *Рішення про визнання ДП «Артемсіль» монополістом та накладення штрафу*. АМКУ, 13 листопада 2018. [Електронний ресурс]. URL: <http://www.amc.gov.ua/>
11. Pro-Consulting. *Аналіз ринку технічної солі в Україні*. Pro-Consulting, 2023. [Електронний ресурс]. URL: <https://www.pro-consulting.ua/>

References

1. Wikipedia contributors (2025), “Artemsil”, Wikipedia, available at: <https://en.wikipedia.org/wiki/Artemsil> (Accessed 25 Feb 2026).
2. Wikipedia contributors (2025), “Soledar Salt Mine”, Wikipedia, available at: https://en.wikipedia.org/wiki/Soledar_Salt_Mine (Accessed 25 Feb 2026).
3. Pavlysh, O. (2022), “Because of the war, Artemsil has shut down: Ukraine will have to import more salt from abroad”, *Ukrainska Pravda*, available at: <https://www.pravda.com.ua/eng/news/2022/05/23/7348037/> (Accessed 25 Feb 2026).
4. Open4Business (2025), “Main suppliers of salt to Ukraine in January–June were Egypt, Turkey, and Romania”, Open4Business, available at: <https://open4business.com.ua/en/main-suppliers-of-salt-to-ukraine-in-january-june-were-egypt-turkey-and-romania/> (Accessed 25 Feb 2026).
5. Interfax-Ukraine (2025), “Salt imports in H1 2025 decrease by 45.88%, domestic production growing”, Interfax-Ukraine, available at: <https://en.interfax.com.ua/news/economic/1091251.html> (Accessed 25 Feb 2026).
6. Ukranews.com (2023), “Drohobych Salt Plant doubled salt production to 500 tons in 2022”, Ukranews, available at: <https://ukranews.com/en/news/925708-drohobych-salt-plant-doubled-salt-production-to-500-tons-in-2022> (Accessed 25 Feb 2026).
7. Shandrivska, O. Ye. and Yelsukova, O. V. (2024), “Research of export-import potential of the salt market in Ukraine under war conditions”, *Visnyk of Lviv*

Polytechnic National University. Series “Problems of Economics and Management”, vol. 8(2), pp. 126–137.

8. Shandrivska, O. and Yelsukova, O. (2024), “Study of export and import potential of the salt market in Ukraine”, Journal of Lviv Polytechnic National University. Series of Economics and Management Issues, vol. 8(2), pp. 126–135. <https://doi.org/10.23939/semi2024.02.126>.

9. Dubas, M. Ye. (2020), Analiz ukraïnskoho rynku soli [Analysis of the Ukrainian salt market], Alfred Nobel University, Dnipro, Ukraine.

10. Antimonopoly Committee of Ukraine (2018), “Decision on recognition of SE ‘Artemsil’ as a monopolist and imposition of a fine”, available at: <https://amcu.gov.ua> (Accessed 25 Feb 2026).

11. Pro-Consulting (2023), “Analysis of the technical salt market in Ukraine”, Pro-Consulting, available at: <https://pro-consulting.ua> (Accessed 25 Feb 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 23.03.26

Прорецензовано / Revised: 03.04.26

Дата публікації / Published: 23.04.26